

Canllawiau Ffrydio Byw – Dysgu Cyfunol ac o Bell

Crëwyd y ddogfen ganllaw hon er mwyn sicrhau y gall ysgolion ddarparu "sesiynau byw" yn ddiogel i ddysgwyr. O fewn y ddogfen, byddwn yn darparu strategaethau ar gyfer defnyddio'r dechnoleg yn ddiogel i sicrhau cydymffurfiaeth â phrotocolau diogelu. Rydym wedi ysgrifennu'r canllaw gyda rhai amrywiaethau ar gyfer grwpiau o ddysgwyr, yn dibynnu ar eu gwahanol anghenion.

Cynnwys

1. Canllawiau Llywodraeth Cymru - [Ffrydio byw arferion ac egwyddorion diogelu i ymarferwyr addysg](#)
2. Y defnydd priodol o Microsoft Teams
3. Canllawiau Undebau
4. Canllawiau i Lywodraethwyr
5. Canllawiau i Benaethiaid
6. Canllawiau i Athrawon – lleoliadau prif ffrwd (3 – 18)
7. Canllawiau i Athrawon – Uned Cyfeirio Disgyblion a lleoliadau addysgu arbenigol
8. Dysgu Gartref a'r Gwasanaeth Gerddoriaeth

Canllawiau Llywodraeth Cymru

Mae canllawiau Llywodraeth Cymru wedi'u cyhoeddi sy'n argymhell defnyddio gwersi anghydamserol (sesiynau wedi'u recordio a gweithgareddau wedi'u cyflwyno ar-lein) yn lle gwersi cydamserol. Fodd bynnag, mae'n cydnabod y gall gwersi cydamserol (byw) gael eu defnyddio os oes angen penodol. Gellir dod o hyd i'r canllawiau hyn [yma](#).

Y defnydd priodol o Microsoft Teams

Mae Microsoft Teams yn darparu llwyfan ar gyfer cydweithio a chyfathrebu ac mae ar gael yn rhwydd i bob dysgwr ac aelod o staff. Gellir sefydlu dosbarthiadau/timau yn hawdd gan ddefnyddio cymwysterau Hwb y disgyblion. O fewn y tîm/dosbarth, gellir cael sgysiaid grŵp, gellir rhannu adnoddau, gosod aseiniadau a gellir gwneud "sesiynau byw" yn ddiogel ac yn effeithlon.

Gellir cael mynediad i Microsoft Teams drwy Hwb drwy unrhyw borwr gwe (Chrome, IE, Edge, a Firefox) neu gellir lawrlwytho ap ar gyfer dyfeisiau Windows/Apple drwy'r siopau app.

Gellir gweld enghraifft o'i ddefnydd yma:

<https://www.youtube.com/watch?v=cN5ypuZF1bl>

Canllawiau Undebau

Mae Canllawiau'r Undeb a gyhoeddwyd gan NEU ar 26 Mawrth yn nodi:

"Os oes gan ysgolion systemau wedi'u sefydlu ar gyfer gwersi ar-lein, dylid cadw'r rhain i'r lleiafswm gan fod y rhyngweithio sydd ei angen rhwng athro a disgybl yn yr ysgol yn uchel ac na ellir ei ailadrodd yn hawdd i gynulleidfa ifanc, hyd yn oed ar lefel CA4"

"Rhaid i unrhyw ysgol sy'n cynnal gwersi ar-lein fod â phrotocolau ar waith i ddiogelu staff a diogelu disgyblion, ac ni ddylid disgwyl i unrhyw athro/athrawes gyflawni unrhyw addysgu ar-lein y maent yn teimlo'n anghyfforddus ag ef neu yn niffyg protocolau y cytunwyd arnynt."

Canllawiau i llywodraethwyr

Mae'r corff llywodraethu yn gyfrifol am gymeradwyo'r holl bolisiau diogelu, gan gynnwys y polisi diogelwch ar-lein, gan sicrhau effeithiolrwydd y polisi o fewn adolygiadau rheolaidd. Bydd hyn yn cael ei wneud gan y corff llywodraethu llawn neu'r is-bwyllgor trwy dderbyn gwybodaeth reolaidd am ddigwyddiadau diogelwch ar-lein a trwy gael y wybodaeth ddiweddaraf am ddatblygiadau, yn enwedig yn ystod cyfnodau o gau ysgolion a dysgu cyfunol. Mae arfer gorau a 360Safe Cymru yn argymhell y dylai fod aelod o'r corff llywodraethu wedi'i enwebu ar gyfer rôl "llywodraethwr diogelwch ar-lein", a fyddai'n cyfarfod â'r cydgysylltydd diogelwch ar-lein yn rheolaidd ac yn rhoi adborth i'r corff llywodraethu. Gellir gweld enghreifftiau o bolisiau diogelwch ar-lein yma: <https://swgfl.org.uk/resources/online-safety-policy-templates/#downloads>

Beth ddylai'r corff llywodraethu/llywodraethwr diogelwch ar-lein chwilio amdano?

Drwy ddefnyddio technegau dysgu o bell a chyflwyno dulliau dysgu cyfunol, ehangwyd y rôl i gynnwys yr ystriaethau canlynol:

- A oes angen bellach am ddulliau dysgu cydamserol (sesiynau byw) na ellid eu cyflawni drwy ddulliau anghydamserol gan gynnwys gwersi wedi'u recordio ac adnoddau rhyngweithiol?
- A yw'r staff wedi cael digon o hyfforddiant ar lwyfannau penodol ar gyfer addysgu cydamserol (Microsoft Teams)?
- A fydd pob disgybl yn gallu cael mynediad i'r sesiynau heb eithrio neb? Os nad yw disgyblion yn gallu cymryd rhan mewn sesiynau, er enghraifft, oherwydd anawsterau cysylltu, patrymau gweithio gartref neu resymau

preifatrwydd personol, dylai ysgolion ddarparu gwaith neu gymorth, fel nad yw disgyblion dan anfantais.

Gellir dod o hyd i ragor o wybodaeth i lywodraethwyr yma:

<https://hwb.gov.wales/Zones/Online-Safety/key-information/governors/>

Canllawiau i Benaethiaid

Wrth i'r cyfnod o amser cau mewn ysgolion gynyddu, mae rhai ysgolion wedi dechrau cynllunio ar gyfer cynnal "sesiynau byw". Gellir defnyddio'r sesiynau hyn ar gyfer archwiliadau bugeiliol, gwella ansawdd yr addysgu a/neu wirio cynnydd dysgwyr. Pan fydd ysgolion yn ailagor, rhagwelir y bydd y broses hon yn cael ei chyflwyno fesul cam. Felly, bydd angen i ysgolion ddefnyddio dull dysgu ac addysgu cyfunol. Mae hyn yn debygol o gynnwys rhywfaint o addysgu wyneb yn wyneb yn yr ysgol mewn grwpiau bach, dulliau dysgu o bell ar-lein (gwersi cydamserol-byw, adnoddau asynchro-arlein gan gynnwys gwersi wedi'u recordio, cwisiau a thasgau ac ati) a pheynnau adnoddau papur.

Os yw staff yn barod i gymryd rhan mewn gwersi ar-lein, dylai ysgolion adolygu eu polisiâu diogelu a diogelwch ar-lein. Mae'r un egwyddorion o ddiogelu, diogelwch ar-lein ac ymddygiad yn berthnasol – ni ddylai fod angen newidiadau mawr i ddogfennau polisi. Fodd bynnag, dylai ysgolion atgoffa rhanddeiliaid am yr egwyddorion presennol a nodi unrhyw rai y mae angen eu atgyfnerthu oherwydd gweithdrefnau a gweithgareddau newydd (ar-lein yn bennaf).

Dyma rai ystyriaethau diogelu ysgol gyfan:

A yw staff yn cael digon o hyfforddiant ar y plattform?
Os nad ydynt yn deall y system, ni fydd yn ddiogel nac yn ddibynadwy

A all pob dysgwr gael gwersi byw ac adnoddau ar-lein?

A roddwyd caniatâd?
Gan rieni ar gyfer dysgwyr o dan 14 oed
fesul dysgwr ar gyfer rhai dros 14

A yw'r ysgol wedi meddwl am reolau ar-lein a pholisi ymddygiad?

Ydych chi'n mynd i gofnodi pob gwersi ar gyfer diogelu?

A oes digon o staff ar gael i alluogi mwy nag un aelod o staff i fod yn rhan o'r sesiwn?

Efallai y bydd angen ystyried eraill ar gyfer dysgwyr penodol. Er enghraifft, yr arfer gorau yw i "sesiynau byw" gael mwy nag un aelod o staff yn bresennol. Efallai na fydd hyn yn bosibl bob amser, felly mater i'r uwch dîm fydd cymeradwyo sesiynau un-i-un. Yn yr achosion hyn, bydd angen sefydlu asesiadau risg priodol.

Bydd angen i ysgolion sicrhau bod gan ddisgyblion lwybrau adrodd clir iawn ar waith fel y gallant godi unrhyw bryderon tra byddant ar-lein. Dylid cyfeirio disgyblion hefyd at gymorth ymarferol oedran-briodol. Yn ogystal, dylid atgoffa staff addysgu am ymddygiad derbyniol, a fyddai fel arfer yn cael ei gynnwys mewn polisi diogelu wedi'i ddiweddarau gan yr ysgol, polisi defnydd derbyniol a/neu bolisi ymddygiad staff.

Os bydd ysgol yn penderfynu cofnodi sesiynau byw yn dilyn asesiad risg, gall athrawon fod yn bryderus y gellir eu barnu neu eu gwerthuso ar eu perfformiad. Mae'n hanfodol egluro wrth athrawon mai dim ond er mwyn diogelu staff a disgyblion y dylid cofnodi sesiynau byw.

Canllawiau i Athrawon (prif ffrwd 3-18)

Cyn cyflwyno unrhyw "sesiynau byw", rhaid i athrawon ystyried yr ystyriaethau allweddol i sicrhau bod y dysgwyr yn cael eu diogelu a sicrhau bod y sesiwn yn cael ei rheoli cystal â phosibl. Mae'r graffig isod yn amlygu rhai o'r pwyntiau hyn. Nodwch, nid yw'r rhestr hon yn hollgynhwysol.

Defnyddiwch ddyfais ysgol yn unig a chyfrifon wedi'u cofrestru yn yr ysgol (Hwb) - Byth cyfrifon personol	Ydych chi'n teimlo'n gyfforddus yn defnyddio platfform Teams i ddarparu sesiynau addysgu byw? Allwch chi ddefnyddio'r swyddogaethau?	A all pob dysgwr gael gwersi byw ac adnoddau ar-lein? A fydd pob dysgwr ar gael ar yr amser a gynigir?	A roddwyd caniatâd? Gan rieni i rai o dan 14 Fesul dysgwr i rai dros 14
A ydych chi wedi rhoi set o reolau i'r cyfranogwyr ar gyfer cymryd rhan yn y sesiynau? Offeryn dwylo i fyny? Beth am y rheolau ymddygiad?	Ydych chi'n mynd i recordio'r holl wersi? Oes gennych chi ganiatâd ar gyfer hyn?	A oes aelod arall o staff yn y sesiwn?	Pa mor aml ydych chi'n mynd i gynnal sesiynau?

Dull a argymhellir

Creu tîm er mwyn gallu rheoli'r sesiwn yn fwy effeithlon, gall dysgwyr gael gafael ar adnoddau a gellir gosod aseiniadau. Mae gan bob tîm hefyd galendr y gellir ei ddefnyddio i gynllunio dyddiadau/amseroedd gwersi. Mae'r calendr hwn hefyd yn bwydo i mewn i galendrau unigol y staff a'r disgyblion. Wrth greu y tîm, mae cyfres o opsiynau ar gael. Mae'r rhain yn cynnwys caniatâu'r swyddogaeth sgwrsio lle gall dysgwyr gyfathrebu y tu allan i sesiwn fyw.

Gall sesiynau gyda disgyblion 20 + fod yn anodd eu rheoli, gan na fydd pob dysgwr yn weladwy. Mae hyn oherwydd bod Microsoft Teams yn dangos naw ffrwd ar-lein yn unig ar unrhyw adeg. Bydd y ffrydiau hyn yn diweddarau pan fydd pobl yn siarad. Gall fod yn ddefnyddiol dechrau gyda sesiynau llai i ddechrau, er enghraifft, gydag wyth dysgwr ar y tro. Mae'r dull hwn yn golygu y gall yr athro weld pawb a gall pob dysgwr weld ei gilydd yn ystod y sesiwn. Bydd hefyd yn haws i'r athro ymateb i anghenion unigol. Wrth i athrawon fagu profiad, maent yn debygol o allu rheoli grwpiau mwy.

Agorwch llwyfan y timau 5-10 munud cyn i'r sesiwn ddechrau a sicrhau bod yr holl staff wedi'u cynnwys. Mae hyn yn sicrhau nad oes unrhyw ddysgwyr yn y sesiwn yn barod. Yn yr un modd, bydd yr holl staff yn aros ar y sesiwn nes bod pob dysgwr wedi datgysylltu oddi wrth yr alwad.

Yn yr un modd â'r canllawiau ar gyfer cofnodi cynnwys, ystyriwch leoliad niwtral sy'n briodol ac yn ddiogel, gan feddwl am unrhyw ddelweddau y gellid ystyried eu bod yn amhriodol. Ceisiwch leihau sŵn cefndir, gan gynnwys aelodau eraill y cartref ac anifeiliaid anwes.

Os ydych yn mynd i rannu eich sgrin i gyflwyno i'r dosbarth, sicrhewch fod pob ffenestr a phorwyr diangen ar gau. Sicrhewch fod tudalennau sydd wedi eu clustnodi ar eich porwr yn briodol.

Gweler Atodiad 1 am bolisi defnydd derbyniol ar gyfer athrawon a disgyblion

Canllawiau ar gyfer UC Dau a lleoliadau addysgu arbenigol

Yn ogystal â'r angen disgwylidig am dechnegau dysgu cydamserol ar gyfer lleoliadau prif ffrwd, efallai y bydd mwy o angen am weithgareddau difyr o fewn y lleoliadau hyn. Gallai'r rhain gynnwys y gweithgareddau canlynol:

- Archwiliadau lles
- Gweithgareddau allgyrsiol
- Gwasanaethau addysgu arbenigol (clyw neu nam ar y golwg, lleferydd ac iaith, ASD)
- Cymorth ymddygiad
- Gwasanaethau cwnsela
- Adolygiadau sy'n canolbwyntio ar unigolion
- Gweithgareddau cymdeithasu

Gellid a dylai'r rhan fwyaf o'r gweithgareddau hyn gael eu cwblhau mewn grwpiau, er ein bod yn deall y gall fod angen ymgymryd â rhai ohonynt ar sail "un-i-un", fodd bynnag, mae canllawiau Llywodraeth Cymru yn nodi:

Sicrhau bod o leiaf ddau aelod o staff addysgu ar-lein a'u bod yn bresennol bob amser yn ystod unrhyw wers wedi'i ffrydio'n fyw. Yn cael gwersi ffrydio byw un-i-un gyda dysgwyr.

Os oes angen penodol am sesiynau un-i-un, mae'r rhain yn 10 argymhelliad y dylid cadw atynt:

- Mae'r staff wedi'u hyfforddi, yn hyderus ac yn gysurus wrth ddefnyddio meddalwedd ffrydio byw (e.e. Teams a Google Classroom)
- Bydd caniatâd wedi ei roi gan rieni i blant dan 14 oed, neu gan y plant eu hunain pan fyddant dros 14 oed a throsodd. Lle y bo'n bosibl, dylid sicrhau presenoldeb rhieni drwy gydol yr alwad.
- Dim ond dyfeisiadau ysgol fydd yn cael eu defnyddio gan athrawon. Bydd disgyblion yn defnyddio dyfeisiau drwy lwyfan Hwb.
- Bydd athrawon yn defnyddio cefndir priodol wrth gyflwyno eu sgriniau, neu, os ydynt yn defnyddio propiau, megis siartiau fflip neu fodolau, ystafell addas, nad oes unrhyw eitemau personol yno ac sydd i ffwrdd o ddiwyddiadau neu synau a allai fod yn ymwithiol.
- Bydd disgyblion yn defnyddio cefndiroedd aneglur neu luniau cefndir fel nad yw'r tu mewn i gartrefi'r disgyblion yn cael ei weld.
- Bydd cyfres o reolau ymgysylltu ac ymddygiad yn cael eu rhannu gyda'r disgyblion mewn sesiwn cyn y cyfarfod lle bydd yr athro yn mynd drwy'r rheolau a'r nodweddion sylfaenol i'w defnyddio yn Teams, fel
 - Disgwyliadau o ran ymddygiad (gan atgoffa'r disgybl bod y sesiwn yn cael ei chofnodi at ddibenion diogelu a bod angen i riant/gwarcheidwad fod yn agos)

- Rhaid i gefndir y disgybl fod yn aneglur neu ddefnyddio llun cefndir.
- Dylai'r disgybl fod mewn lleoliad lle mae'n annhebygol y bydd digwyddiadau ymwithiol a synau'n tarfu arno.
- Sut i ofyn cwestiynau – agor trafodaeth/sgwrsio/codi llaw – yn dibynnu ar y wers ac ati.
- Cosbau – caiff sesiynau eu hatal os bydd rheolau ymddygiad yn cael eu torri ac ati.
- Bydd dau aelod o staff yn bresennol lle y bo'n ymarferol.
- Bydd rhiant neu warcheidwad yn bresennol neu'n agos, lle bo hynny'n ymarferol.
- Caiff sesiynau eu cofnodi gyda'r unig ddiben o ddiogelu disgyblion ac athrawon.
- Bydd yr uwch dîm wedi cymeradwyo'r sesiynau 1-2-1.
- Mae corff llywodraethu neu bwyllgor rheoli'r ysgol yn fodlon bod athrawon yn cymhwyso eu polisiau diogelu a diogelwch ar y rhyngwyd.

Dysgu Gartref a'r Gwasanaeth Gerddoriaeth

Gall y gwasanaethau hyn ystyried sesiynau byw fel dull ymarferol a phriodol o dan yr amgylchiadau hyn, yn enwedig o ran cefnogi ymgysylltiad dysgwyr â'r gwasanaeth. Fodd bynnag, dylid defnyddio hyn gyda gofal mawr ac mae angen sicrhau bod yr holl fesurau diogelu priodol ar waith i amddiffyn y dysgwr, y gwasanaeth a'r awdurdod lleol. Os yw'r naill neu'r llall o'r gwasanaethau hyn yn dewis gwersi ffrwd byw, dylid rhoi sylw dyledus i'r canllawiau uchod ar gyfer lleoliadau prif ffrwd ac yn enwedig y 10 argymhelliad ar gyfer sesiynau un-i-un. Yn ogystal, dylid cynnal asesiadau risg llawn, gyda chaniatâd y dysgwyr a'r rhieni/gofalwyr i roi caniatâd.

Atodiad 1 – polisi defnydd derbyniol ar gyfer sesiynau byw

Polisi defnydd derbyniol-sesiynau byw

Mae athrawon yn cytuno i:

- ddarparu sesiynau byw drwy Microsoft Teams
- Dechreuwch y sesiwn pump i ddeng munud cyn i chi fwriadu dechrau'r wers er mwyn dechrau'n brydlon
- rhoi gwybod i'r dysgwyr am wersi a drefnwyd (drwy ddefnyddio'r calendr mewn timau) yn ogystal â'r hyn fydd ei angen yn ystod y sesiwn honno (dogfennau, cyflwyniadau ac ati)
- trafod rolau a chyfrifoldebau a thiworial byr ar y system ar ddechrau pob gwers
- hysbysu uwch dîm rheoli'r ysgol, dysgwyr a rhieni am unrhyw wersi a ganslwyd neu newidiadau mewn trefniadau
- sicrhau nad yw recordiadau o'r sesiwn yn cael eu gwneud yn gyhoeddus
- sicrhau eu bod yn cael y wybodaeth ddiweddaraf am yr holl bolisiau a gweithdrefnau perthnasol, gan gynnwys polisiau diogelwch ar-lein, diogelu a diogelu data
- atal sefyllfa un i un ar ddiwedd dosbarth ar-lein drwy ddatgysylltu **'r holl** gyfranogwyr o Teams

Mae dysgwyr yn cytuno i:

- Baratoi ar gyfer y sesiwn mewn digon o amser a sicrhau eu bod yn ymuno â'r sesiwn ar ôl i aelod o staff ddechrau'r sesiwn
- gael gafael ar y ffeiliau perthnasol ar gyfer pob gwers o flaen llaw a bod y deunyddiau wrth law
- sicrhau fod eu dyfais wedi'i phweru o'r prif gyflenwad a bod ganddynt gysylltiad rhyngwyd da ac nad ydynt yn rhy bell o'r llwybrydd wi-fi
- Ddewis gweithle priodol lle na fydd Aelodau eraill o'r teulu yn cerdded o gwmpas a'n tarfu ac esbonio i'r teulu eu bod yn dechrau gwers – ni ddylai hyn fod yn eu ystafell wely
- lleihau ymyriadau. Diffoddwch gerddoriaeth, teledu, ffôn, Xbox yn y cefndir. Ddim yn effeithio ar brofiad y wers i ddisgyblion eraill
- Sicrhewch eich bod yn gwisgo'n addas ac yn trin y wers fel y byddech yn yr ysgol
- dangos parch at bawb yn yr ystafell ddosbarth ar-lein
- cyfrannu'n gadarnhaol i'r dosbarth a pheidio â bod yn aflonyddgar ar unrhyw adeg. Defnyddio'r offeryn dwylo i fyny i sicrhau nad ydych chi'n siarad dros eraill
- Gall rhieni wrando ar wersi, cefnogi eu disgyblion ond ni ddylent ofyn cwestiynau na siarad ar ran eu plentyn
- Dylai unrhyw sylwadau neu gwestiynau fod ar y pwnc sy'n cael ei drafod
- Bydd unrhyw sylwadau neu gwestiynau sy'n amhriodol yn cael eu dileu

- Dylai ymddygiad mewn gwern ar-lein fod yn ôl y disgwyl mewn unrhyw wersi a bydd polisi ymddygiad yr ysgol yn delio ag unrhyw amhariad.
- Os byddwch yn datgysylltu oddi wrth yr alwad am unrhyw reswm megis materion rhyngwyd neu bŵer, peidiwch â chynhyrfu, ailosodwch ac ymunwch eto
- peidio â gwneud recordiadau/delweddau o'r dosbarth na'r athro/athrawes
- Mae'r dysgwyr yn cytuno i beidio â chychwyn unrhyw sesiynau byw heb fod athro yn bresennol

Caniatâd dysgwyr

Caniatâd i gofnodi sesiynau ffrwd fyw

Nodwch y gall yr athro gofnodi gwersi Microsoft Teams. Eiddo'r ysgol yw'r cofnodion hyn ac ni chânt eu rhannu ag unrhyw gorff arall oni bai fod yna bryder diogelu.

Bydd sesiynau ffrwd fyw yn cael eu trin yn yr un modd â'r holl ddata personol eraill ac yn unol â pholisïau diogelu data'r ysgol a'r GDPR.

Rwy'n deall y bydd y sesiynau Microsoft Teams y byddaf yn cymryd rhan ynddynt yn cael eu cofnodi.

Enw llawn y dysgwr a'r dosbarth.....

.....

Dyddiad.....

.

Rwy'n rhoi cydsyniad ar gyfer sesiynau ffrwd byw yr wyf yn cymryd rhan ynddynt i gael eu cofnodi.

Nid wyf yn rhoi cydsyniad ar gyfer sesiynau ffrwd byw yr wyf yn cymryd rhan ynddynt i gael eu cofnodi.

Cydsyniad rhiant/gofalwr

Caniatâd i gofnodi sesiynau ffrwd fyw

Nodwch y gall yr athro gofnodi gwersi Microsoft Teams. Eiddo'r ysgol yw'r cofnodion hyn ac ni chânt eu rhannu ag unrhyw gorff arall oni bai fod yna bryder diogelu.

Bydd sesiynau ffrwd fyw yn cael eu trin yn yr un modd â'r holl ddata personol eraill ac yn unol â pholisïau diogelu data'r ysgol a'r GDPR.

Rwy'n deall y gall sesiynau Microsoft Teams y gall fy mhlentyn gymryd rhan ynddynt gael eu cofnodi.

Enw llawn y rhiant/gofalwr.....

.....

Dyddiad.....

Rwy'n rhoi cydsyniad ar gyfer sesiynau llif byw y mae fy mhlentyn yn cymryd rhan ynddynt i gael eu cofnodi.

Nid wyf yn rhoi caniatâd ar gyfer sesiynau ffrwd fyw y mae fy mhlentyn yn cymryd rhan ynddynt i gael eu cofnodi.

Llofnod rhiant/gofalwr

.....

.....